

ZEN PROJEKTS

PASĀKUMU IETEKME UZ KULTŪRVĒSTURISKO MANTOJUMU

European Union
European Regional Development Fund

Projektu finansē Eiropas Savienības Eiropas reģionālās attīstības fonda
INTERREG IVC programma.

ZEN

ir projekts, kas partneru starpā apmainoties nozīmīgām pieredzēm un labās prakse piemēriem, izstrādā vienotu metodoloģiju, lai mazinātu pasākumu un festivālu ietekmi uz kultūrvēsturisko mantojumu. Visā Eiropā, kultūras pasākumi un festivāli pozitīvi ietekmē tūrismu, kultūrvides dažādību un vietējo ekonomiku, bet tiem ir arī kritiska ietekme vietējā kontekstā, kā arī ietekme uz apkārtnējo vidi. Ir aprēķināts, ka tikai Lielbritānijā vien, dzīvās mūzikas pasākumi saražo vairāk nekā 400,000 t Co2 izmešu. 2007. gadā Bakingemšīras universitāte organizācijas A Greener Festival uzdevumā veica pētījumu, kurā aptaujāti tika 649 festivālu apmeklētāji no Lielbritānijas, Vācijas un Nīderlandes, kas atklāja, ka 80% no festivālu apmeklētājiem rūp pasākuma radītais trokšņa piesārņojums, 82% uzskatīja, ka atkritumi ir negatīva ietekme, 84% par negatīvu uzskatīja transporta un ceļošanas ietekmi, un 60% izrādīja rūpes par pasākumu ietekmi un ūdens sistēmām un augsni.

pasākumu ietekme
uz kultūrvēsturisko
mantojumu

Piezīmes

• Samaziniet transporta ietekmi

Oficiālos ceļojumos biežāk izvēlieties iešanu kājām, braukšanu ar velosipēdu, apvienošanas braukšanai ar vienu mašīnu un sabiedrisko transportu. Savā tīmekļa vietnē ievietojot ziņojumu par braucieniem, kuriem vajag līdzbraucējus, kā arī braucējiem, kuriem vajag transportu. Piedāvāji atļaidi biļetei tiem, kuri pasākumiem izmantos sabiedrisko transportu.

Kāpēc ilgtspējīgi pasākumi?

1. DAĻA

Dažādu veidu pasākumi un festivāli būtiski nosaka, kā mēs jau tūkstošiem gadu izpaužam savu cilvēcisko būtību. Tie ir mūsu identitātes kolektīvās un individuālās manifestācijas. Pasākumi var ietekmēt sociālos (piemēram, kopienas lepnumu un kopienas saliedētību), ekonomikas (piemēram, lielāks tūristu skaits, pilsētas atdzīvošanās un attīstība) un vides (piemēram, izglītošana par enerģijas izmantojumu, atkritumiem vai klimata pārmaiņām) aspektus.

Tā kā izpratne par ilgtspējības un vides jautājumiem pieaug, palielinās arī interese sekmēt zaļus un ilgtspējīgus pasākumus. 2012. gada Olimpiskās spēles Londonā, piemēram, bija Olimpiskās spēles, kas līdz šim vismazāk ir ietekmējušas vidi, un šāda tendence kļūst acīmredzama arī mazāka mēroga pasākumos. Piemēram, nesens pētījums*, aptaujājot festivālu apmeklētājus visā Eiropā parādīja, ka:

- 50% festivālu apmeklētāju maksātu augstāku biļetes cenu, ja tas palīdzētu samazināt pasākuma ietekmi uz vidi;
- 71% dotos uz pasākumu ar sabiedrisko transportu, ja maksa par to būtu iekļauta biļetes cenā;
- 80% festivālu apmeklētāji jūtas personīgi atbildīgi par atkritumu samazināšanu pasākumu laikā;
- 86% izmantotu atkritumu otrreizējas pārstrādes iekārtas, ja tādas norises vietā būtu nodrošinātas.

Pasākumi var veicināt sabiedrības uzvedības maiņu. Piemēram, 43% no festivālu atbalstītājiem, kurus aptaujāja visā Eiropā, apgalvoja, ka ir mainījuši savu uzvedību zaļo iniciatīvu vai festivālā atklāto ideju rezultātā. Arī festivālu organizatori ir pozitīvi novērtējuši šīs pozitīvo pārmaiņu tendences. Piemēram, Itālijā pasākumu organizatori izmanto zaļās akreditācijas datus, lai efektīvi piesaistītu vairāk apmeklētāju. Latvijā ilgtspējību izmanto daži festivāli, lai stiprinātu cilvēku saikni ar dabu un palīdzētu viņiem saprast apkārtnējo pasauli. Apvienotajā Karalistē dažos festivālos aktīvi tiek pētīti un pārrunāti globāli ilgtspējības jautājumi, bet zaļo tehnoloģiju testēšana uz vietas palīdz samazināt pasākumu negatīvo ietekmi uz vidi.

Ilgspējības jautājumi kļūst aizvien aktuālāki visā pasaulē, cilvēku, kas iesaistās, kļūst aizvien vairāk. Ja interesējaties par ilgtspējības veicināšanu un līdzdalību, vēlaties pievienoties, tad šī rokasgrāmata ir domāta tieši Jums!

Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet:

<http://zen-project.eu/new/>
<http://www.agreenerfestival.com/2013/01/what-fans-want-green-events-and-their-fave-band/>

Pasākumu un festivālu ietekme

Mūsu pētījums pierādīja, ka bieži vien politikas veidotāji pilnvērtīgi nenovērtē neitrālās un negatīvās ietekmes uz vidi nozīmi, neuzskata to par prioritāru jautājumu. Pilnībā netiek novērtēta arī pasākumu pozitīvā ietekme: vērtību izpratnes maiņa, vietas tēla un zīmola radīšana un pilnveidošana, ekonomikas izaugsmes un attīstības stimulēšana, sociālās saliedētības un līdzdalības veicināšana. Tās ir pozitīvas pārmaiņas, kuras pasākumi spēj nodrošināt. Vairāk runājot par ilgtspējības aspektiem, ieinteresētajām pusēm tās šķiet būtiskas. Tāpēc ir svarīgi, lai tiktu paplašinātas ilgtspējības attīstības perspektīvas.

Kaitējums apdzīvotām vietām, cilvēkiem un kultūrvēsturiskajam mantojumam var rasties vairāku sliktu lēmumu rezultātā, pārāk intensīvā un bezatbildīgā resursu izmantojumā. Mūsdienās tai jābūt visas sabiedrības atbildībai.

Piezīmes

- Aiciniet cilvēkus būt atbildīgiem

Pārbaudiet, vai gaismas ir izslēgtas un vai apsildi izmanto tikai tad, kad tā ir nepieciešama utt.

Satiksme

Tā kā pasākumiem un festivāliem ir jāpiesaista cilvēki (vietējie iedzīvotāji, apmeklētāji, tūristi), pasākuma organizēšana rada satiksmes problēmas, kas var piesārņot, ietekmēt vai bojāt kultūrainavu un kultūrvēstures objektus. Lai izvairītos no šādām problēmām, organizatori ir jāīsteno tā, lai transporta plāns būtu saskaņots un mijiedarbībā ar pasākuma grafiku.

Hejas festivāls Apvienotajā Karalistē ir labas prakses paraugs. Tajā organizatori nodrošina sabiedrisko autobusu no Herefordas – festivāla norises vietai tuvākās vilcienu stacijas – līdz festivāla vietai, organizējot desmit autobusus dienā. Šo autobusu pakalpojumu nodrošina sadarbībā ar privātu pakalpojumu sniedzēju. Atsevišķi ar privātā sektora partnera ("Sky") palīdzību vairāki mikroautobusi nodrošina tiešu sasaisti ar nelielām tūristu mītnēm ("B&B"), kā arī tuvējiem ciematiem un pilsētām. 2012. gadā šādi mikroautobusi pārvadāja 1904 pasažierus.

Gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojums

Pasākumi rada gaisa piesārņojumu ar gāzu izplūdēm, piemēram, sauszemes un gaisa transports. Turklāt būtiskas ir gāzu izplūdes ēdināšanas un izmītināšanas iestādēs, kā arī pasākumu laikā.

Dramas pilsētā Grieķijā arvien lielāku nozīmi un vērienu iegūst Oneirupoles festivāls, kurā tiek pētīta iespēja ieviest augsto tehnoloģiju elementus, lai piesaistītu auditoriju, kas pārzina jaunākās tehnoloģijas. Ar augsto tehnoloģiju palīdzību var atrast jaunus veidus, kā uzraudzīt pasākuma ietekmi uz vidi.

Trokšņa piesārņojums attiecas uz enerģijas piesārņojuma veidu, kurā traucējošas, kaitinošas vai kaitīgas skaņas ir brīvi sadzirdamas, fiziskā ietekme var radīt dīkstāvi ausīs, stresu, bezmiegu un pat dzīvības zudumu. Parasti trokšņa piesārņojumu vērtē pēc tā ietekmes uz cilvēkiem, kaut arī ir zināms, ka tas ietekmē visu dzīvo dabu.

Festivāla radītais troksnis ir būtiska problēma ne tikai tiem, kas dzīvo tā tuvumā, bet arī kultūrvēsturiskiem objektiem, kuros notiek šāds festivāls.

Liela mēroga festivāli kā, piemēram, Kultūras nakts un lelu mūzikas diena Lietuvā pauž ļoti specifiskas trokšņa piesārņojuma problēmas. Šis drīzāk ir īpašs izaicinājums, jo šo festivālu radītais troksnis nav salīdzināms ar smagās tehnikas vai transporta sistēmas trokšņiem. Festivālu norise pilsētas centrā starp apdzīvotiem rajoniem rada problēmas saistībā ar kaitējumu, ko skaņu sistēmas nodara vērtīgam kultūras mantojumam, kā arī iedzīvotāju kopienām.

Festivāli, īpaši tie, kuri ilgst vairākas dienas, var patērēt milzīgu ūdens daudzumu. Tiek lietotas dušas, dzeramā ūdens krāni un izlietnes, arī ēdināšanai nepieciešams ūdens u.c. Festivāla ietekme uz dabu, ja runājam par ūdeni, var izpausties kā nevajadzīgi iztērēts ūdens, nepietiekama atbrīvošanās no notekūdeņiem un iespējama ūdensteču piesārņojums.

Hejas festivālā Apvienotajā Karalistē tiek izmantoti vairāki uzraudzības rādītāji:

1. Ilgtspējības pārvaldība – līdz 2011. gadam sasniegt BS8901 minimālos standartus.
2. Atkritumi – ik gadu par 20% samazināt festivālu oglekļa emisijas, no 2006. gada kopumā apmēram 7500 tonnu apmērā.
3. Transports – ik gadu par 15% palielināt sabiedriskā transporta lietotāju skaitu, par pamatu ņemot 2008. gadu – 8500 cilvēku.
4. Enerģija – līdz 2013. gadam samazināt kopīgo enerģijas patēriņu festivālos par 20%, par pamatu ņemot 2006. gada rādītājus.

Atkritumu nodarītais kaitējums

Viena no lielākajām negatīvajām ietekmēm ir milzīgais daudzums atkritumu, ko šādi pasākumi vai festivāli saražo. Eiropas mērogā 2010. gada statistika parāda 2570 tonnas atkritumu, kuri tiek saražoti visāda veida pasākumos. Neatbilstoši un novēloti savākti atkritumi ietekmē ne tikai apkārtni, tie ir saistīti arī ar patērētāju vērtību izpratni, tāpēc vajadzētu pievērst uzmanību cilvēku disciplinētības un atbildības veicināšanai.

Perudžā, Itālijā, pašvaldība apstiprināja noteikumus par to, ka festivāla apmeklētāji savas alus glāzes var ienest festivāla telpās, bet nedrīkst izņemt no tām, tādā veidā koncentrējot atkritumu savākšanu tikai festivāla norises zonā. Turklāt Perudžas pašvaldība šos noteikumus ir pārrunājusi arī ar sponsoriem, kuri šo lēmumu atbalstījuši.

Vēsturisko un kultūras centru stāvokļa pasliktināšanās

Nepiemērota kultūrainavu un vēsturisko centru izmantošana pasākumu organizēšanai var būt kaitīga, ja to neregulē atbilstoši likumi.

Enjovdenas festivāls Bulgārijā ir kļuvis par būtisku apgabala nemateriālā kultūras mantojuma daļu, tas ietver apņemšanos šo pasākumu padarīt par kvalitātes un zemas ietekmes festivāla paraugmodeli Bulgārijā. Paredzams, ka šī jaunā filozofija ietvers atkritumu apsaimniekošanas moderno metožu izmantošanu, sekmēs bioloģiski sadalošo un videi draudzīgo materiālu pielietojumu, izmantos enerģiju ekonomējošu apgaismojumu, saules enerģiju, izmantos iespējas samazināt trokšņu līmeni un gaisa piesārņojumu utt.

Kultūrvēsturiskā mantojuma būvju neatbilstoša izmantošana

Lai vairāk piesaistītu tūristus, patlaban izmantotā mārketinga stratēģija festivālu un pasākumu plānošanā ir organizēt tos vietās ar bagātu kultūrvēsturisko mantojumu. Šāda stratēģija kaitēs, ja to neregulēs atbilstoši likumi.

Mūsdienās kopā ar ekspertiem no "Eiropas klasisko ēku performancēm tīkla" Meridas Klasiskā teātra valde turpina izmantot antīkas ēkas un vietas festivālu norisei, izmantojot simbiotisku – uz abpusēji izdevīgiem principiem balstītu pieeju kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai (Romiešu teātris Meridā, Spānijā).

Piezīmes

• Izmantojiet otrreizējo pārstrādi

Koncentrējieties uz tām izejvielām, kuras Jūs viegli varat ietekmēt, piemēram, izmantojot kartonu vai stiklu. Jūs varat samazināt oglekļa dioksīda emisijas un potenciāli ietaupīt no pildzīgāztuves maksas.

2. DAĻA

Ko Jūs varat darīt, lai pasākums būtu ilgtspējīgāks?

Kā gan ir iespējams pārveidot Eiropu par labāku vietu ilgtspējīgai politikai, ja mēs šī mērķa sasniegšanā neietveram visus sociālos, ekonomiskos un vides aspektus? Mums ir jāievēro sociālā atbildība un jāiesaista visas ieinteresētās puses, lai novērstu un likvidētu draudus, kas var kaitēt kultūras mantojumam.

Privātais sektors

Tūrisma nozares uzņēmumi bieži koncentrējas tikai uz ekonomiku un aizmirst, ka procesā izmanto sabiedriskos resursus – dabas zonas, vēsturiskos centrus. Tie pārāk maz rūpējas par to saprātīgu izmantošanu un aizsargāšanu, aizmirstot, ka nākotnē tas var ietekmēt arī viņu ekonomiskās vērtības.

Eiņšokolādes festivāls Perudžā, Itālijā, ir piemērs tam, kā privātais sektors ir sācis iesaistīties ilgtspējības jautājumos. Pēc festivāla vadības un privātā sektora sponsora iniciatīvas ir veikti ieguldījumi saules paneļos. Savukārt, nodrošinot ēdināšanu, tiek izmantoti galda piederumi, kas bioloģiski sadalās.

Valsts sektors

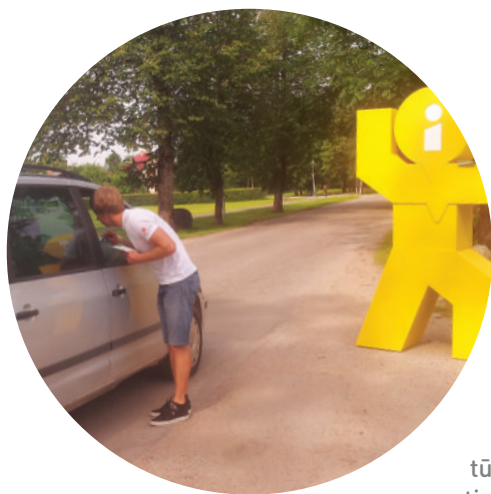

Kultūras un vēsturiskā mantojuma izmantošana pasākumu organizācijai ir vispārpieņemta prakse visā Eiropā. Reģionālie politikas veidotāji var izmantot savas priekšrocības radīt vietējus un īpašus šī mantojuma izmantošanas noteikumus un likumus, kas ir savstarpēji saistīti ar pamatojumu radīt vietas zīmolu. Vēl joprojām ir nepieciešama integrēta pieeja, lai nodrošinātu, ka valsts un pašvaldību institūcijas, kuras atbild par vides un kultūras mantojuma aizsardzību, atbalsta tās, kuras ir atbildīgas par pasākumu organizēšanu.

Jasi pašvaldība kopā ar Moldovas Metropolitēna baznīcu un Bukovinu (Rumānija) būtisku uzmanību piešķir vides aspektiem, organizējot Svētās Paraškevas svētceļojumu, kurā piecu dienu laikā piedalās vairāk nekā viens miljons apmeklētāju. Pasākuma laikā pašvaldība nepārtraukti visu diennakti koordinē pilsētas un ielu tīrīšanu.

Indivīdi

Organizējot pasākumus, kuros rūpējas par ietekmi uz kultūrvēsturisko mantojumu (ZEN), mēs nevaram aizmirst par visu ieinteresēto pušu iesaistīšanu, tajā skaitā – tūristiem, organizatoriem, brīvprātīgajiem u.c. Lai mainītu vai ietekmētu cilvēku uztveri, uzskatus un rīcību, ir nepieciešama sociālā atbildība. Kad mēs runājam par ZEN pasākumiem, sociālā atbildība ir galvenā komponente, kas ir būtiska gan pirms pasākuma, pasākuma norises laikā, un arī pēc tā beigām.

Brīvprātīgie

Brīvprātīgos ir jāapmāca apgūt ilgtspējīgu pasākumu vadības filozofiju. Pasākumu un festivālu organizācijas procesā vajadzētu iekļaut sabiedrību un tūristus, veicinot vērtību izpratnes maiņu un stiprinot piederības apziņu. Jāievēro, ka šim procesam ir jāturpinās arī pēc pasākuma beigām.

Mākslinieki

Mākslinieki ir ļoti populāri un viņiem ir liela ietekme sabiedrībā, tādēļ mākslinieki, kuri ir uzaicināti uzstāties pasākumos, varētu aicināt cilvēkus sociāli iesaistīties, būt atbildīgiem, tādā veidā mēģinot minimāli samazināt pasākumu un festivālu negatīvo ietekmi. Jāveicina arī savstarpējā sadarbība, ietekmējot piegādātājus, savukārt valdība var ietekmēt pasākuma organizatorus. sponsori un producenti var stiprināt rīcību un pasākumus ar zaļās akreditācijas datiem.

Laikā no 2007. līdz 2009. gadam itāļu popmūzikas zvaigznes, tostarp Ligabue, Vasko Rosi, Džovanoti un Tizjano Fero aicināja stādīt kokus, tādējādi samazinot oglekļa emisijas, kas radās viņu pasākumu norises vietās, īpaši saistībā ar enerģijas patēriņu, transportu un papīru, piemēram, plakāti, biļetes, ielūgumi.

Piezīmes

- Nomainiet apgaismojumu pret enerģiju taupošu, efektīvu apgaismojumu

Gan festivāla birojā, gan visur citur festivāla laikā nomainiet, piemēram, sešas parastās spuldzes pret kompaktām dienasgaismas spuldzēm – ietaupīsiet 400 kg oglekļa dioksīda gadā.

Nozīmīgi priekšnoteikumi ilgtspējīgām rīcībām

Plānošana

Lai organizētu ilgtspējīgu pasākumu, vadītājam vajadzētu izstrādāt detalizētu ilgtspējīgas vadības plānu, kas ietver risinājumus negatīvās ietekmes mazināšanai.

Plānojot ilgtspējīgu pasākumu, jāievēro šādi aspekti:

- labākās vides izvēle;
- sociālā un ekonomiskā attīstība;
- izglītošana un izpratnes veicināšana par ilgtspējības jautājumiem;
- pasākumu zaļo iniciatīvu uzraudzība, izvērtējums un ziņojumi par tām;
- pozitīvas pārmaiņas – vērtību izpratnes maiņa.

Noteikumi "Bando Ecofeste" (Umbrijas reģions Itālijā) tiecas veicināt ilgtspējīgu pasākumu attīstību visā reģionā. Umbrija ir vairāku gadatirgu un festivālu norises vieta. Šie pasākumi piesaista lielu sabiedrības un kultūras interesi, bet tie neizbēgami ietekmē vidi. Noteikumu prioritāte ir pasākumos saražoto atkritumu apsaimniekošana.

Komunikācija

Klasiskās reklamēšanas metodes bieži rada piesārņojumu un bojā kultūras mantojumu. Mēs runājam par reklāmas plakātiem uz ēku sienām, informatīvo lapiņu dalīšanu un utilizāciju, kā arī mobilo reklāmu uz transporta līdzekļiem piesārņojošo ietekmi.

Vajadzētu izmantot reklamēšanas metodes, kas neatstāj negatīvu ietekmi. Lēts un efektīvs risinājums ir elektroniskā reklamēšana. Lai samazinātu atkritumu ietekmi, informatīvās lapiņas vajadzētu izveidot no materiāliem, kas bioloģiski sadalās, reklāmas materiāliem jābūt pārstrādājamiem un atkārtoti izmantojamiem.

Labs reklāmas prakses piemērs ir Siguldas Starptautiskie Opermūzikas svētki Latvijā, kurus reklamē vietējos un nacionālos laikrakstos, radio un televīzijā, kā arī sociālajos medijos (piemēram., Facebook, Twitter, Draugiem.lv). Drukātie reklāmas materiāli tiek veidoti ļoti pārdomāti un mazās tirāžās.

Transports

Liela mēroga pasākumi var būtiski ietekmēt kultūras mantojumu, ekonomiku un citus aspektus, tāpēc ļoti svarīga ir detalizēta plānošana. Lai izveidotu efektīvu transporta plānu, ir jābūt veiksmīgai vadībai un sadarbībai starp organizatoriem, iestādēm, sabiedriskā transporta pārvaldītājiem. Pasākumā ir jābūt atbilstošai piekļuvei un izbaukšanai, autoparkiem, jābūt saplānotam pasākuma sākuma un noslēguma laikam.

Sobotas dienas festivāla Slovēnijā norises vietai ir priekšrocība atrasties pilsētas centrā, kur apmeklētāji var ierasties, ejot kājām, kas savukārt samazina nepieciešamību pēc transporta.

Resursu efektivitāte

“Resursu efektivitāte” nozīmē izmantot Zemes ierobežotos resursus ilgtspējīgā veidā. Lai izdzīvotu, mēs esam atkarīgi no dabas resursiem – metāliem, minerāliem, degvielas, ūdens, zemes, koka, auglīgas augsnes, tīra gaisa un bioloģiskās daudzveidības.

Labs enerģijas efektivitātes prakses piemērs ir Umbrijas Džeza festivāls, kurš kopš 2010. gada ir akreditēts kā 100% atjaunojamās enerģijas festivāls. Akreditācijas pamatā ir fakts, ka festivāla enerģijas patēriņš ir līdzvērtīgs enerģijas daudzumam, ko iegūst no elektrības tīklos pieejamajiem atjaunojuma avotiem. 2010. gadā šis apjoms bija 130,000 kWh.

Kampaņas

Izglītojošas kampaņas ir labs līdzeklis, ko izmanto, lai palīdzētu organizēt pasākumu. Neskatot to, ka kampaņas reklamē pašu pasākumu, tās var izmantot arī atbilstošu partneru piesaistīšanai, kā arī izpratnes un sociālās atbildības veicināšanai.

2007. gadā Hejas festivāls aizsāka programmu “Hay on Earth” ar mērķi samazināt negatīvo ietekmi uz vidi. Festivāls ievēro vairākus vidi saudzējošus faktorus: gan tiešos, gan netiešos, piemēram, festivāla laikā apmeklētājiem tiek organizētas diskusijas par ilgtspējīgas attīstības nozīmi.

Korporatīvā filantropija

Vairums korporāciju finansiāli vai citā veidā atbalsta labdarības organizācijas un ilgtspējības nolūkus, tādēļ ir ļoti svarīgi tās iesaistīt.

Kaziukas gadatirgus Lietuvā ir ikgadējs amatnieku tirgus, kura aizsākumi meklējami 17. gadsimta sākumā. Gadatirgus ietver tautas mākslu, amatniecību, mūziku un deju. Tas piesaista desmitiem tūkstošus cilvēku, kā arī daudzus amatniekus no visas valsts. Kaziukas gadatirgus piedāvā arī suvenīrus, kurus ir izgatavojuši maznodrošināti cilvēki, tajā skaitā arī cilvēki ar īpašām vajadzībām un bāreņi.

Ēdināšana un pakalpojumi

Tiem pasākumiem, kuri apņemas rīkoties ilgtspējīgi, aizsargājot vidi un kultūras mantojumu, organizatori vai iestādes var izsniegt licenci.

Nīderlandē zīmola “Green Key” mērķis ir izglītēt tūrisma nozares pārstāvjus, kā arī uzņēmumus, pašvaldības iestādes, viesus un vietējās kopienas iedzīvotājus, dot tiem iespēju mainīt paradumus, aktīvāk iesaistoties vides aizsardzībā. “Green Key” ir brīvprātīgs ekoloģijas zīmols ar tūrisma jomu saistītām organizācijām, piemēram, viesnīcām, kas veicina ilgtspējīgu tūrisma, “Green Key” akreditē organizācijas, kuras virza pozitīvas vides iniciatīvas. (Avots: vietne “Green Key”: www.green-key.org). “Green Key” akreditācijas kritēriji pievērš uzmanību ūdenim, atkritumiem, enerģijai, viesu iesaistei un izglītošanai, vides vadībai, personāla iesaistei, ķīmikāliju lietošanai, brīvajai telpai un pārtikai.

Piezīmes

- **Sekmējiet krāna ūdens lietošanu**

Pudelēs pildīts ūdens ietekmē gan transporta izmaksas, gan atkritumu apjomu. Nodrošiniet spiediencaurules un aiciniet sabiedrību atkārtoti uzpildīt ūdens pudeles.

Vai rīkojat pasākumus ar ilgtspējīgu ietekmi uz kultūrvēsturisko mantojumu (ZEN)?

Mūsu ieteikums Jums

desmit vienkārši padomi ZEN pasākuma organizēšanai

1. Samaziniet transporta ietekmi

Oficiālos ceļojumos biežāk izvēlieties iešanu kājām, braukšanu ar velosipēdu, apvienošanos braukšanai ar vienu mašīnu un sabiedrisko transportu. Savā tīmekļa vietnē ievietojot ziņojumu par braucieniem, kuriem vajag līdzbraucējus, kā arī braucējiem, kuriem vajag transportu. Piedāvāji atlaidi biļetei tiem, kuri pasākumiem izmantos sabiedrisko transportu.

2. Aiciniet cilvēkus būt atbildīgiem

Pārbaudiet, vai gaismas ir izslēgtas un vai apsildi izmanto tikai tad, kad tā ir nepieciešama utt.

3. Izmantojiet otrreizējo pārstrādi

Koncentrējieties uz tām izejvielām, kuras Jūs viegli varat ietekmēt, piemēram, izmantojot kartonu vai stiklu. Jūs varat samazināt oglekļa dioksīda emisijas un potenciāli ietaupīt no pildizgāztuves maksas.

4. Nomainiet apgaismojumu pret enerģiju taupošu, efektīvu apgaismojumu

Gan festivāla birojā, gan visur citur festivāla laikā nomainiet, piemēram, sešas parastās spuldzes pret kompaktām dienasgaismas spuldzēm – ietaupīsiet 400 kg oglekļa dioksīda gadā.

5. Sekmējiet krāna ūdens lietošanu

Pudelēs pildīts ūdens ietekmē gan transporta izmaksas, gan atkritumu apjomu. Nodrošiniet spiediencaurules un aiciniet sabiedrību atkārtoti uzpildīt ūdens pudeles.

6. Izvairieties no produktiem, kuru iepakojums rada daudz atkritumu

Tas ne vien samazina iepakojumā izmantoto oglekli, bet arī transporta izmaksas, kuras tiks ietaupītas, samazinoties izvedamo atkritumu apjomam.

7. Samaziniet drukāto materiālu daudzumu

Samaziniet programmu drukāšanas apjomu, ietaupot resursus un izmaksas. Aiciniet sabiedrību izmantot tikai vienu programmu visā festivāla laikā. Pie izejas novietojiet kasti programmām, kuras apmeklētājiem vairs nav vajadzīgas.

8. Aizliedziet plastmasas maisiņus

Ir ļoti daudz labu un ilgtspējīgu alternatīvu plastmasas maisiņiem. Liedziet izsniegt plastmasas maisiņus festivāla norises vietā, tirdzniecības punktos un kioskos.

9. Izslēdziet elektroierīces

Vienkārša televizoru, DVD spēlētāju, stereo iekārtu un datoru izslēgšana, kad tos neizmantojat, ļaus ietaupīt tūkstošiem kilogramu oglekļa dioksīda gadā. Tas attiecas gan uz festivāla birojiem, gan festivāla norises vietām.

10. Esiet daļa no risinājuma

Nestāviet malā, domājot par situācijas iespējamo mērogu vai to, ka nav vērts mēģināt – pat vismazākā rīcība palīdz.

(avots: <http://www.hayfestival.com/greenprint/toolkit-fixes.aspx?skinid=14>)

Ieteikumi pasākumu organizētājiem

Neitrālas ietekmes pasākumu mērķis atbilst vēlamajam pasākumu un festivālu neatgriezeniskās ietekmes samazinājumam uz vidi. Tomēr nevajadzētu atstāt novārtā pasākumu pozitīvo ietekmi – vērtību izpratnes un paradumu maiņu, kas vēl vairāk veicina pozitīvas pārmaiņas un ilgtspējību.

No neitrālas ietekmes līdz vērtību izpratnei un paradumu maiņai

1. Politikas veidotājiem jāveicina festivālu un pasākumu ciešāku sasaisti ar ilgtspējības mērķiem, kuru iznākums ir netiešs.
2. Politikas veidotājiem jāstimulē ilgtspējīgu rīcību, ko īsteno pasākumi un festivāli, sekmēt, lai tā būtu iekļauta attīstības stratēģijā. Tai jāietver:
 - Ekonomisko aspektu (piemēram, vietējais iepirkums, enerģijas ietaupījums, kas atlīdzina izmaksas enerģijas konsultantam).
 - Sociālais aspekts (piemēram, kopienas saliedētība, sociālais mārketingu, prasmes), kas veicina pārmaiņas sabiedrības uzvedībā attiecībā uz ilgtspējību un cilvēku ilgtspējīgu dzīvesveidu.
 - Vides aspektu.

Pasākumu un vietējās/reģionālās attīstības stratēģiskā sasaiste

3. Politikas veidotājiem jāveicina pasākumu un festivālu lielāku stratēģisku sasaisti ar konkrētā apgabala ilgtspējīgas vietējās attīstības plāniem (tostarp stratēģisku zīmola izveidošanu) pasākumu norises vietās (pilsētās/pašvaldībās/reģionos). To var sasniegt, pateicoties licencēšanai vai valsts finansētu pasākumu gadījumā – kritērijiem, piešķirot finansējumu.

Inovāciju un zināšanu apmaiņa

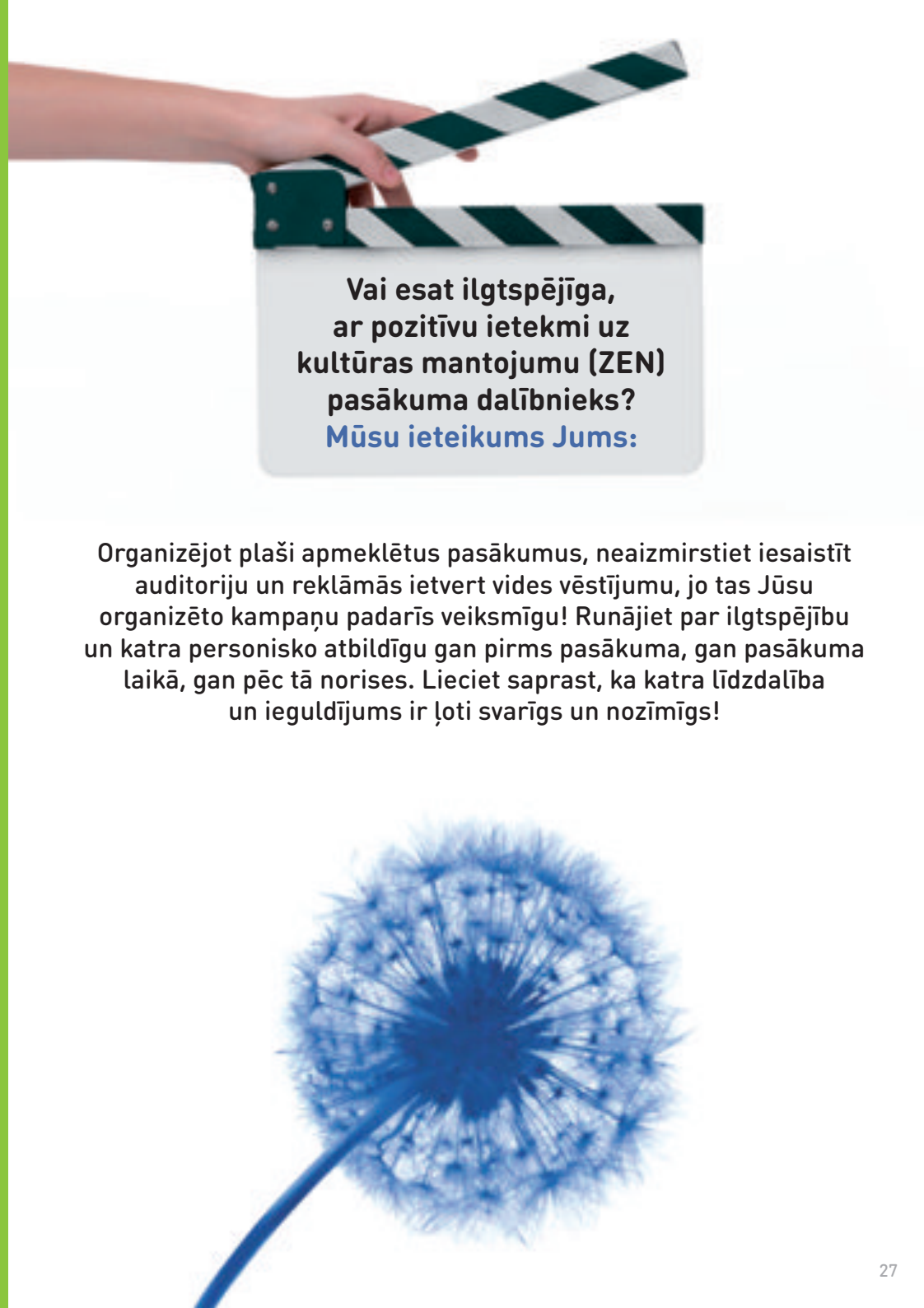
4. Finansētājiem pasākumus un festivālus vairāk jāizmanto, lai pārbaudītu inovācijas, jo īpaši zaļās tehnoloģijas, pieejas ilgtspējīgai izglītībai un vietējai politikai, ciešākai vietējo un globālo jautājumu sasaistei.

5. Ilgtspējīgu pasākumu un festivālu ietekmes izvērtēšanai jāizveidot Eiropas zināšanu portālu "What Works" kā vienas pieturas aģentūru praktiķiem, pētniekiem un politikas veidotājiem, lai viņi varētu apmainīties ar pieredzi un inovācijām šajā jomā (piem., viedtālrunu izmantošana trokšņa līmeņa uzraudzīšanai; aplikācijas, lai noteiktu ietekmi uz vidi; uz GPRS balstīta pūļa kustība; pasākuma specifiskā politika utt.).

Eiropas atzinība un akreditācija

6. Jārada attiecīgās nozares Eiropas akreditācijas sistēmu (vai kvalitātes zīmi) ilgtspējīgiem pasākumiem, kuru pamatā būtu līdzšinējais darbs ("GreenKey", "A Greener Festival", ISO20121 u.c.), lai atzītu labu praksi konkrētās jomās (piemēram, otrreizējā pārstrādē, enerģijas izmantošanā), tādā veidā atvieglojot pasākumu finansētājiem izvēli, kā arī būtu kritērijs apbalvošanai sasniegumiem šajā jomā, veicinātu arī turpmāku finansējuma piesaisti un inovāciju autoru apvienošanu iepriekš norādītā Eiropas tīklā (5. ieteikums).

(avots: ZEN POZICIONĒŠANAS DOKUMENTS – EIROPAS PIEEJAS PASĀKUMU UN FESTIVĀLU ILGTSPĒJĪBAI)

Organizējot plaši apmeklētus pasākumus, neaizmirstiet iesaistīt auditoriju un reklāmās ietvert vides vēstījumu, jo tas Jūsu organizēto kampaņu padarīs veiksmīgu! Runājiet par ilgtspējību un katra personisko atbildību gan pirms pasākuma, gan pasākuma laikā, gan pēc tā norises. Lieciet saprast, ka katra līdzdalība un ieguldījums ir ļoti svarīgs un nozīmīgs!

Ieteikumi, lai ikkatrs iesaistītos un palīdzētu radīt veiksmīgu ZEN pasākumu:

- Rīkojieties atbildīgi attiecībā uz piesārņojuma un atkritumu radītā kaitējuma samazināšanu, izmantojiet atkritumu šķirošanu un savākšanu pasākuma telpās un apkārtnē.
- Līdz minimumam samaziniet satiksmes negatīvo ietekmi, izmantojot sabiedrisko transportu un ievērojot piekļuvi pasākumam, izmantojiet organizatoru ieteiktās auto novietošanas vietas.
- Izvēlieties tādus izmitināšanas pakalpojumus, kas ievēro īpašu nozares vides prakses kodu, kuru piešķir par ilgtspējīgu tūrisma ētikas un vadlīniju ieviešanu.
- Nodrošiniet, ka izvēlētajai viesnīcai ir aptveroša vides politika, kas atbilst Jūsu pasākuma mērķiem.
- Lūdziet, lai viesnīcas ēdināšanas pakalpojumi ievēro tos pašus kritērijus, kuri ir uzskaitīti ēdiena un dzērienu sadaļā.
- Istabās, kā arī sanāksmju telpās izmantojiet atbilstošas otrreizējās pārstrādes ierīces.
- Izlasiet viesu istabās viesnīcas norādīto informāciju par viesnīcā īstenoto ilgtspējības politiku un iedrošiniet viesus to praktiski pielietot.
- Ja iespējams, izmantojiet viesnīcas piedāvāto grupu transportu pasākuma dalībniekiem.
- Ņemiet vērā visus viesnīcas ieteikumus viesiem par iespēju nemainīt gultasveļu un dvieļus katru dienu, lai ietaupītu enerģiju un ūdeni veļas mazgāšanai.
- Izmantojiet sabiedriskā transporta informāciju, kas ir pieejama reģistrācijas pakā, pasākuma reklāmas materiālos.
- Izmantojiet speciālā maršruta autobusus, kas apmeklētāju vajadzībām kursē no viesnīcas un uz viesnīcu.

- Izmantojiet transporta līdzekļus, kurus darbina alternatīvā degviela.
- Līdz minimumam samaziniet transporta vajadzības, izmantojiet telekonferences un videokonferences.
- Apmeklējiet pasākuma tīmekļa vietni un izmantojiet informāciju par kopīgu transportu, lai vietējie dalībnieki un automašīnu īrētāji varētu vienoties par auto izmantošanu.
- Automašīnas piesārņojuma emisijas vidēji ik gadu ir trīsreiz lielākas par pašas automašīnas svaru. Ja arī Jums ir nepieciešams izmantot savu auto, tad brauciet zaļi! Jūs varat ietaupīt līdz pat 40% degvielas.
- Samaziniet ātrumu! 120 km/h līdz 130 km/h liels paātrinājums palielina degvielas patēriņu par 1 l uz 100 km.
- Pārdomāti izmantojiet kondicionēšanas lietošanu. Tā degvielas patēriņu pilsētā palielina par 35% un uz valsts ceļiem – par 20%.
- Iegādājoties vietējos produktus, Jūs netieši varat samazināt izdevumus par transportu – dažreiz pārtikas transportēšana uz pasākuma vietu rada vairāk piesārņojuma, nekā dalībnieki, kuri dodas uz pasākuma norises vietu.
- Pērkot vietējās preces un pakalpojumus, Jūs palīdzat saglabāt ekonomiku un cilvēku darbavietas.

Ilgtspējīgu, ar pozitīvu ietekmi uz kultūras mantojumu (ZEN) projektu pieeja

Kopš seniem laikiem pasākumi ir bijuši neatņemama cilvēces pastāvēšanas sastāvdaļa. Dažās pasaules daļās liela nozīme ir gadalaiku maiņām, citās – reliģiskiem rituāliem. Mūsdienų sabiedrībā, neskatoties uz finansēšanas problēmām, kas radās 2008. gada krīzes dēļ, pasākumiem vēl aizvien ir būtiska nozīme. Tie stiprina ticību, vērtības un kultūru, iezīmē skaidrus pagrieziena punktus un kalpo par sociālās iekļaušanas veicinātājiem, kas ir īpaši izteikti starp sociāli un ekonomiski nelabvēlīgām iedzīvotāju grupām. Tūrisms ir kļuvis par vienu no galvenajiem ekonomikas attīstības veicinātājiem, tāpēc pasākumi ieņem arvien nozīmīgāku vietu mārketingā un atpazīstama zīmola nodrošināšanā, sniedzot konkrētas konkurences priekšrocības.

Mums rūp Eiropas kultūras mantojums, tāpēc esam radījuši partnerības darba grupu ar divpadsmit Eiropas organizācijām: Svīlupumbrija – Itālija, Perudžas pašvaldība – Itālija, Dramas pašvaldība – Grieķija, Viļņas pilsētas pārvalde – Lietuva, Siguldas novada pašvaldība – Latvija, Īstlondonas universitāte – Apvienotā Karaliste, Gotse Delchev Biznesa inkubators – Bulgārija, Murska Sobota Attīstības centrs – Slovēnija, Ziemeļaustrumu reģionālās attīstības aģentūra – Rumānija, Kultūras un tūrisma reģionālā pašvaldība Ekstremaduras autonomajā pašvaldībā – Spānija, Roterdamas Erasma universitāte – Nīderlande, Povijas grāfistes pašvaldība – Apvienotā Karaliste.

Pamatojoties uz šo partnerību un pieredzes apmaiņas nepieciešamību, tika izveidots ZEN projekts. Tā mērķis ir rast dzīvotspējīgus risinājumus Eiropas Savienības līmenī un mazināt negatīvo ietekmi, organizējot pasākumus un festivālus pilsētvidē; nodrošināt labu kultūras mantojuma pārvaldību un aizsardzību plaši apmeklētos brīvdabas pasākumos. Projekta īstenošanas laikā rastie un apkopotie secinājumi būs politiskā līmenī, katrs līdzdalības reģions izstrādās to īstenošanas plānu.

European Union
European Regional Development Fund

Šo projektu līdzfinansē Eiropas Savienības Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)
ar INTERREG IVC programmas starpniecību.

“Projektu finansē ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai tās autora
viedokli, un Komisija nav atbildīga par jebkādu publikācijas informācijas izmantošanu.”

www.zen-project.eu/new

PASĀKUMU IETEKME

UZ KULTŪRVĒSTUSISKO MANTOJUMU

Designed by Gamma Concept

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu.
Šī publikācija atspoguļo tikai tās autora viedokli, un Komisija nav atbildīga
par jebkādu publikācijas informācijas izmantošanu.